

ПОЗИВНО ПИСМО

Национални научни скуп са међународним учешћем

ДИФРАКЦИЈЕ КОМПОЗИТОРСКОГ, МУЗИЧКО-ТЕОРИЈСКОГ, ПЕДАГОШКОГ И ДРУШТВЕНО-КУЛТУРНОГ СТВАРАЊА БЕРИСЛАВА ПОПОВИЋА

Музиколошко друштво Србије

Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду

Свечана сала ФМУ

30. новембар, 1. и 2. децембар 2021. године

Поводом обележавања 90 година од рођења и 20 година од смрти Берислава Поповића, истакнутог композитора, музичког теоретичара, педагога и друштвено-културног прегаоца, **Музиколошко друштво Србије** и **Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду** имају част, задовољство и привилегију да најаве одржавање научног скупа посвећеног овом ствараоцу под насловом *Дифракције композиторског, музичко-теоријског, педагошког и друштвено-културног стварања Берислава Поповића*.

Берислав Поповић (Зајечар, 1931 – Београд, 2002) је био једна од најзначајнијих музичких личности новије српске историје, посвећени стваралац, угледни професор, оригинални музички теоретичар и један од маркантних носилаца музичког живота средина у којима је деловао још од својих младачких дана и, надаље, током читаве друге половине 20. века.

Рођен у породици интелектуалаца, 12. јуна 1931. године у Зајечару, врло рано је започео да свира клавир, добивши прве музичке подуче од своје приватне професорке клавира, руске емигранткиње, да би убрзо потом, за време гимназијских дана, започео са наступима у граду, истичући се као један од носилаца музичке културе зајечарске омладине послератног периода.

После године дана проведене на студијама медицине и светске књижевности, уписује се на Музичку академију у Београду где 1956. године завршава Наставнички одсек, а потом, 1966. године, дипломира и на Одсеку за композицију у класи академика професора Станојла Рајичића.

Поповић је као професор музичко-теоријских предмета радио у музичкој школи „Јосип Славенски” у Београду од 1960. до 1967. године када је изабран за доцента на београдској Музичкој академији где прихвата и води шири спектар теоријских дисциплина – Хармонију, Контрапункт, Аналитичку хармонију и Анализу облика. Упоредо, дуже време предаје и на тадашњој Музичкој академији у Новом Саду. Од избора у звање ванредног професора (1980), а затим и редовног професора (1987) Факултета музичке уметности у Београду, па све до одласка у пензију (1996), предаје Музичке облике (што је и средишња област Поповићевих теоријских и стваралачких истраживања и интересовања) студентима композиције, дириговања, музикологије и етномузикологије. Краће време води и предмет Анализа музичких стилова.

Од активности у којима се преплићу стручне компетенције и друштвени ангажман у култури, врсте делатности која је у случају Берислава Поповића изузетно обимна и континуирана у временском распону од три деценије, свакако треба – између бројних дужности и функција на којима се налазио, те учествовања у раду међународних форума и институција у којима је репрезентовао југословенске музичке ствараоце – истаћи и следеће:

- продекан Факултета музичке уметности (1973–1975) у време радикалних промена када од Музичке академије настаје Факултет музичке уметности, формирају се катедре, развија и дефинише уметничко-научни рад, реализују се реформисани наставни планови и програми старих и нових одсека (председник Комисије за реформу Музичке академије);
- проректор Универзитета уметности у Београду (1975–1977) у време прерастања Уметничке академије у Универзитет уметности (председник Наставне комисије Универзитета уметности – рад на реформи наставе и високог уметничког школства уопште);
- декан Факултета музичке уметности у Београду (1977–1979);
- шеф Катедре за теоријске предмете Факултета музичке уметности (1980–1984);
- проректор Универзитета уметности у Београду (1983–1985);
- председник Југословенског организационог одбора за Европску годину музике (1983–1986);
- члан Европског комитета за Европску годину музике у оквиру Европског Савета и Парламента (1983–1986);
- потпредседник Савеза организација композитора Југославије (1975–1977);
- председник Савета свих музичких програма Радио Београда (1982–1984);
- члан бројних савета, већа, комисија, одбора, жирија итд.

С тим у вези, добитник је Велике плакете Универзитета уметности у Београду, Повеље Удружења композитора Србије за допринос развоју музичког стваралаштва (1980. године, поводом 35-годишњице оснивања УКС) и Ордена рада са црвеном заставом (1986. године, поводом 50-годишњице Факултета музичке уметности у Београду).

Композиторски опус Берислава Поповића се може сматрати међу најсмелијим и најкомплекснијим у генерацији аутора која је на музичку сцену у Србији ступила шездесетих година 20. века. Померајући границе музичког израза ка тадашњим достигнућима водећих европских стваралаца, Поповић се већ у својим раним остварењима као што су *Камена усаванка* за мешовити хор, клавирским делима – *Свити*, *Сонати*, *Варијацијама*, а нарочито у нешто касније насталом *Гудачком квартету*, *Тужбалицама* за две групе инструмената, као и *Концерту за оркестар – Дифракције* и композицији *Medium tempus* за велики симфонијски оркестар, отиснуо далеко ван оквира тада доминантног мишљења на нашој музичкој сцени, остајући доследан откривању нових звучних темброва и начина обликовања сонорне масе и у својим каснијим остварењима попут *Игре сенке* за дувачки квинтет, *Баладе за гудаче* (1983) и других.

У непосредној вези са стваралачким преокупацијама, интересовањем за проблематику савременог стваралаштва и усмерењем на вођење предмета Музички облици, стоји и Поповићев теоријски рад. Објавио је бројне студије, најчешће посвећене управо питањима музичке форме, као што су „Типови облика код савремене музике”, „Конституција музичког дела”, „Облик у музици XX века”, „Улога теоретског образовања у формирању интерпрета” итд., као и једно од најзначајнијих дела српске музичке теорије, књигу *Музичка форма или смисао у музици*, објављену и на енглеском језику. Поред написа о форми, у својој писаној речи бавио се и музичком критиком те питањима од ширег друштвеног значаја.

С обзиром на значај Берислава Поповића за музички живот Србије у другој половини 20. века, а са циљем да се његово богато и разноврсно наслеђе нађе у фокусу истраживача свих дисциплина/области/сфера у којима је деловао – наводимо следеће тематске кругове као могуће отисне тачке научног скупа чиме би се, на продубљен и целовит начин, адекватно контекстуализовали музички и теоријски артефакти уметничких и научних сфера које Поповићево многоструко деловање обухвата:

1. Композиторско стваралаштво у контексту српске музике и културе друге половине 20. века
 - поетика и естетика стваралачког опуса;
 - музиколошко-теоријски приступи анализи композиција;
 - повезаност/прожимање/преплетеност стваралачких интенција и теоријских ставова у/о музици.
2. Научни/теоријски рад
 - координате теоријског опуса;
 - иновативност теоријских ставова, методологије и терминологије;
 - интердисциплинарни контекст ауторове теоријске мисли;
 - наслеђе у савременој теоријској пракси.
3. Прожимање стваралачке и теоријске делатности са другим уметничким областима и уметничким/научним/природним феноменима
4. Схватање педагогије ‘откривања’/‘проналажења’ смисла, значења, тумачења и дејства музике
5. Критички, академски и друштвено-културни ангажман
 - музичка критика и написи од ширег друштвеног значаја;
 - деловање у оквиру академских, стручних и културних институција;
 - учешће у јавном животу – трибине, форуми, расправе, округли столови, медији.
6. Сећања савременика – колега, сарадника, студената, пријатеља
7. Дигитализација нотног и звучног материјала, као и написа о музици

Предвиђено време излагања је **20–30 минута заједно са дискусијом.**

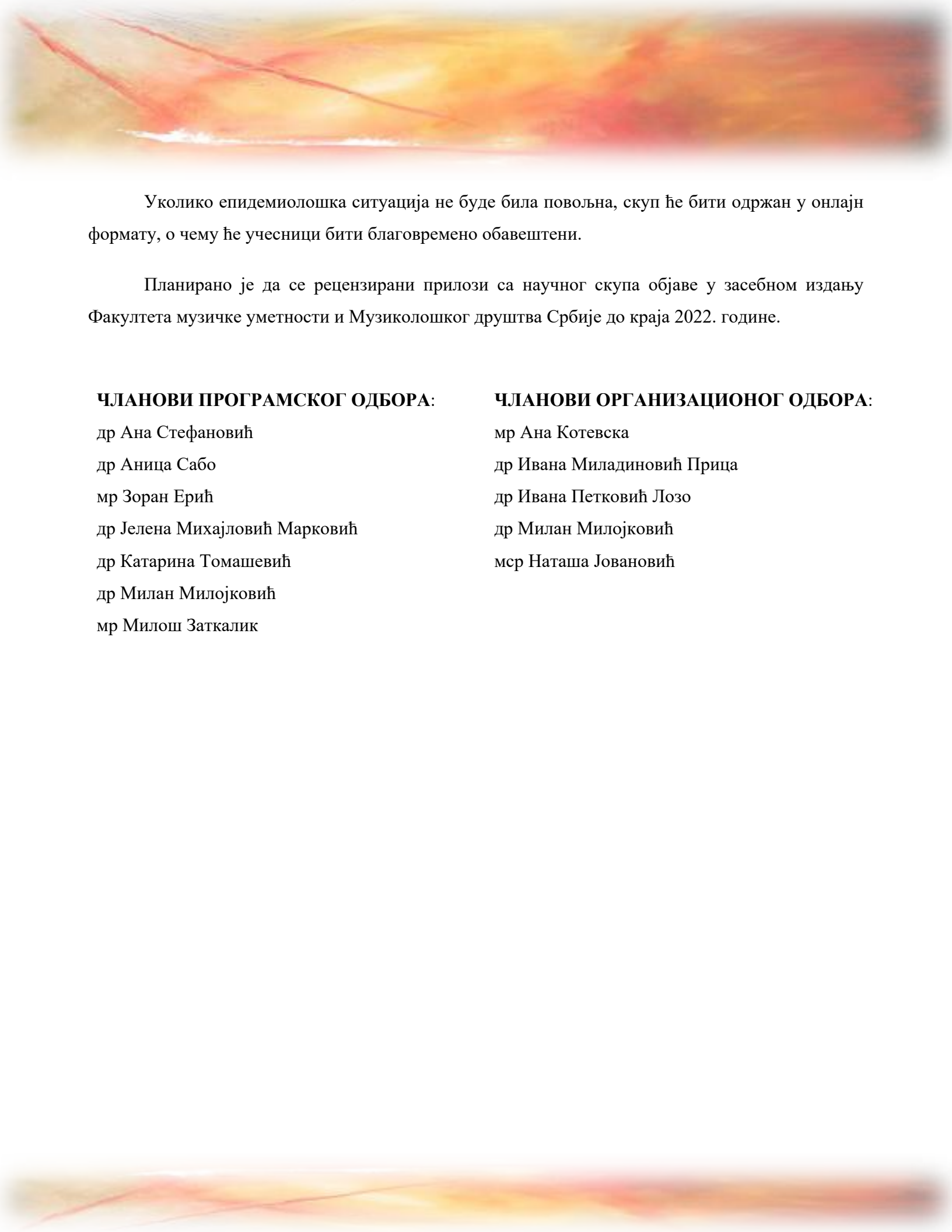
Језици скупа су језици бивших југословенских република и енглески језик.

Наслов рада, апстракт дужине до 250 речи, укључујући и број одабране тематске области, као и кратку биографију до 150 речи, можете послати на следеће e-mail адресе:

smusicologicalsociety@gmail.com и muzikologija@fmu.bg.ac.rs

Рок за предају апстракта је 31. август 2021. године.

О прихватању предложене теме и апстракта бићете обавештени до 15. септембра 2021. године.

Уколико епидемиолошка ситуација не буде била повољна, скуп ће бити одржан у онлајн формату, о чему ће учесници бити благовремено обавештени.

Планирано је да се рецензирани прилози са научног скупа објаве у засебном издању Факултета музичке уметности и Музиколошког друштва Србије до краја 2022. године.

ЧЛАНОВИ ПРОГРАМСКОГ ОДБОРА:

др Ана Стефановић

др Аница Сабо

мр Зоран Ерић

др Јелена Михајловић Марковић

др Катарина Томашевић

др Милан Милојковић

мр Милош Заткалик

ЧЛАНОВИ ОРГАНИЗАЦИОНОГ ОДБОРА:

мр Ана Котевска

др Ивана Миладиновић Прица

др Ивана Петковић Лозо

др Милан Милојковић

мсп Наташа Јовановић